

Toimintoseurantakohteen käyttäminen

Kysymys: Toiminto on pakollinen seurantakohte valtion seurantakohdemallissa. Tuleeko toimintoa käyttää tuntikirjausten lisäksi tulojen ja menojen kirjaamisessa? Mitä toiminto tarkkaan ottaen tarkoittaa ja miten sitä käytetään?

Vastaus (annettu 23.5.2016):

Toimintoa tulee käyttää myös tulojen ja menojen kirjaamisessa.

Talousarviolainsäädäntö velvoittaa johdon laskentatoimen järjestämiseen ja sisäiseen valvontaan. Toiminnon käyttö tuo tähän tukea: Toimintojen avulla tuotetaan tietoa viraston tehtävistä (miksi virasto on olemassa) ja niiden kustannuksista. Toiminnon kautta saatavien tietojen avulla virastossa voidaan seurata prosessien tehokkuutta ja tehdä tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä puuttumalla menojen sijasta toimintaan, joka menoja aiheuttaa.

Toimintotietoa hyödynnetään myös viraston taloudellisuuden ja tuottavuuden tuloksellisuusraportoinnissa.

Toiminto on tärkeä virastotasoa laajemminkin: Toimintojen seuraamisella mahdollistetaan yhdenmukaisen valtion talousarviotalouden / -hallinnonalatasoisen toimintojen kustannustiedon tuottaminen sekä organisaatorajat ylittävien toimintokokonaisuuksien johtaminen. Ministeriöt voivat hyödyntää tätä tietoa oman hallinnonalansa virastojen tulohjauksessa.

Yhteisten tukitoiminnon avulla saadaan yhdenmukaista tietoa yhteisistä kustannuksista kuten toimitilat, IT, hankinnat, sisäinen palvelutuotanto jne. ja sitä voidaan käyttää mm. tuottavuuden mittaamisessa.

Toiminnon käytöllä voidaan lisätä toiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä niin julkisessa raportoinnissa (www.netra.fi) kuin valtion hallinnon sisäisten raportointitarpeiden näkökulmasta.

Toiminto mahdollistaa myös toimintolaskennan ja yleiskustannuslaskemisen yhtenäisellä tavalla. Toiminto on keskeisin seurantakohte valtionhallinnon yhteisessä kustannusten kohdennusmallissa.

Seurantakohdemallin toiminnot

Seurantakohdemallissa ydintoiminnoilla on valtion yhteinen ministeriön toimialaan kuuluviin tehtäviin perustuva hierarkia, joka on määritelty valtioneuvoston ohjesäännössä (VNOS). Kirjanpitoyksikkö kytkee itse määrittelemänsä ydintoiminnot yhteiseen ydintoimintohierarkiaan. Ohjesääntöä on täydennetty ohjaus- ja tukitoiminnoilla sekä palkallisilla poissaoloilla. Seurantakohdemallin yhteisiä tukitoimintoja käytetään yhtenäisesti

Vastaukset on annettu vastauspäivänä voimassa olevien normien pohjalta ja niitä sovellettaessa on otettava huomioon mahdollinen normien muuttuminen.

toimintotilikartta-ohjeen mukaan. Ohjeet ja toimintotilikartta löytyvät [Valtiokonttorin kotisivuilta](#).

Toimintojen käyttö

Toiminnolle kirjataan kaikki **viraston toiminnasta aiheutuneet** menot ja tulot.

Kustannuslaskennan näkökulmasta toiminnolle tulee kohdistaa kaikki kustannukset, eli tuotannon tekijöiden (työvoima, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet, toimitilat jne.) käytöstä aiheutuneet taloudelliset uhraukset. Siirtomenot eivät ole viraston kustannuksia, sillä nämä läpikulkuerät eivät aiheudu viraston käyttämistä tuotannon tekijöistä.

Pitkävaikutteiset tuotannon tekijät, eli investoinnit, huomioidaan kustannuslaskennassa pääomakustannuksina, eli poistoina ja korkoina. Käyttöomaisuuden ja vaihto-omaisuuden yksilöiminen tietyille toiminnolle ei ole aina mahdollista tai tarkoituksenmukaista, jolloin nämä pääomakustannukset voidaan jättää kohdistamatta toiminnolle ja vyöryttää kustannuslaskennassa aiheuttamisperiaatetta noudattaen toiminnolle.

Kustannusvastaavuuden ja hinnoittelun tuottamiseksi maksullisen toiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan tulot tulee kirjata toiminnolle ja mahdollisesti muille laskenta-kohteille.

Toiminnan suunnittelun ja seurannan sekä Kiekun konserniraportoinnin näkökulmasta on oleellista, että toiminnolle kirjataan kaikki viraston toiminnasta aiheutuneet menot ja tulot, eli edellä esitetyn lisäksi myös mm. pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden hankintamenot ja muut kuin maksullisen toiminnan tai yhteisrahoitteisen toiminnan tulot. Siirtomenot tai tulot eivät ole viraston toiminnasta aiheutuvia.

Toiminnon käyttö ei rajoitu viraston oman toimintamäärärahan käyttöön. Myös esimerkiksi toiselle virastolle osoitetusta määrärahasta rahoitettu tuotannon tekijän hankinta tai käyttö tulee kirjata toiminnolle.

Kiekussa ei ole yhteistä automaattista validointisääntöä toiminnon käytöstä, mutta on vahvasti suositeltavaa, että virasto laatii itse Kiekuun validointisäännöt varmistamaan toiminnon kattavan käytön niin viraston kun koko talousarvion talouden tarpeita varten.

Vastaukset on annettu vastauspäivänä voimassa olevien normien pohjalta ja niitä sovellettaessa on otettava huomioon mahdollinen normien muuttuminen.
